Cena egzemplarza zł 2
Pobieranie wyższej opłaty jest nadużyciem

Wydanie Pom.
Prenumerata miesięczna wynosi zł 40 + 10 zł za doręczenie zamiejsc. + 3 zł za doręczenie miejscowe

ILUSTROWANY KURIER POLSKI

Rok II | Telefony Centrali w Bydgoszczy 33-41 i 33-42 (czynne całą dobę) Centrala zamiejscowa 90. Rozmównica publiczna 19-07 Redaktor naczelny 31-60. Sekretariat przyjmuje od 10 do 12 | Piątek, dnia 4 stycznia 1946 r. | Wydawca: SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „ZRYW". Konto PKO „ZRYW" Nr VI—135. PKO „I.K.P." Nr VI—140 Konto bieżące: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Bydgoszczy | Nr 3

Świat w pierwszym dniu Nowego Roku

Nowe drogi polityki międzynarodowej po konferencji moskiewskiej

W Warszawie po raz pierwszy po wyzwoleniu ziem polskich odbyło się w Belwederze od godz. 10 do 12 składanie życzeń noworocznych prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez rektorów uczelni warszawskich, uczonych, artystów, dziennikarzy, przedstawicieli organizacyj społecznych, kościelnych, organizacyj młodzieżowych. W czasie uroczystości na podwórcu belwederskim ustawiona była kompania honorowa z orkiestrą. Punktualnie o godz. 12 weszli na salę przedstawiciele rządu z wicepremierami Gomułką i Mikołajczykiem, sekretarze stanu oraz generalicja i prezydent Warszawy. Wkrótce potem wszedł prezydent Bierut w otoczeniu członków KRN, premiera Osóbki-Morawskiego i marszałka Roli-Żymierskiego, przyjmując życzenia od członków KRN, Rządu Jedności Narodowej, wojska, milicji oraz w imieniu stolicy.

Przed godz. 13 zaczęły nadjeżdżać na podwórzec Belwederu liczne limuzyny z członkami korpusu dyplomatycznego, podczas czego kompania honorowa prezentowała broń.

Następnie wygłosił przemówienie ambasador ZSRR w Warszawie Lebiediew, składając życzenia noworoczne w imieniu własnym i w imieniu akredytowanych w Warszawie państw, życząc Polsce prędkiej odbudowy gospodarczej i kulturalnej, oraz jak najszybszego zagojenia ran, zadanych przez wojnę.

Na życzenie dziekana korpusu dyplomatycznego odpowiedział prezydent Bierut, po czym po oficjalnej części Prezydent Bierut podejmował gości tradycyjną lampką wina.

Zamknięcie bilansów wielkich osiągnięć

W Moskwie obchodzono Nowy Rok w radosnym nastroju. Wszystkie kina, teatry i inne przybytki sztuki były wypełnione po brzegi. Na ulicach miasta grały orkiestry. Tańczono przez całą noc. Poza tym miasta radzieckie obchodziły Nowy Rok wielkimi osiągnięciami w dziedzinie ekonomicznej i kulturalnej. I tak obchodzono np. w dniu 26 grudnia w Leningradzie osiągnięcie planu na rok 1945 w 100 procentach, a w Kijowie wielkie osiągnięcia w odbudowie zniszczonego wojną miasta, którego ulice były przepełnione jak przed wojną.

Truman na pokładzie jachtu

W Ameryce prezydent Truman, zadowolony z przebiegu konferencji moskiewskiej, spędził Nowy Rok na pokładzie swego jachtu na rzece Potomac, pracując nad przygotowaniem swego dzisiejszego przemówienia.

W Nowym Jorku z dniem 1 bm. objął urzędowanie nowowybrany burmistrz miasta. Ustępujący burmistrz La Guardia oświadczył, że zamierza poświęcić się pracy publicystycznej, oraz pracować jako komentator radia amerykańskiego.

Otwarcie największego portu lotniczego

W Londynie angielski min. spraw zagr. Bevin złożył rządowi w dniu Nowego Roku sprawozdanie o wyniku konferencji moskiewskiej. Jak donosi „Times", osiągnięcia konferencji moskiewskiej są bardzo poważne, mimo iż Bevin nie osiągnął wszystkiego, co zamierzał.

W dzień noworoczny nastąpiło w Londynie otwarcie największego portu lotniczego świata, skąd startować będą samoloty we wszystkich kierunkach świata. Z lotniska tego w dniu noworocznym wystartował samolot typu Lancaster do lotu do Południowej Ameryki.

W dniu 1 bm. miała w Londynie miejsce katastrofa kolejowa, podczas której zabitych zostało kilka osób, a kilkaset odniosło rany.

Gen. de Gaulle groził dymisją

W Paryżu Nowy Rok przeszedł pod znakiem kryzysu rządowego, zażegnanego jednak w ostatniej chwili kompromisem. Francuska partia socjalistyczna zażądała mianowicie w dyskusji nad preliminarzem budżetowym 25-procentowej redukcji wydatków na cele obrony narodowej, proponując przeprowadzenie głosowania nad tym wnioskiem. W następstwie tego gen. de Gaulle zagroził dymisją, oświadczając, że głosowanie świadczyłoby o braku zaufania do rządu. W wyniku bardzo ożywionej dyskusji postanowiono sprawę załatwić kompromisem, mianowicie że preliminarz wejdzie w życie z dniem 28 lutego, jeśli do 15 lutego rząd nie złoży deklaracji o stabilizacji franka. Posiedzenie noworocznego zgromadzenia narodowego przeciągnęło się do godziny 3 rano.

„L'Humanite" w noworocznym numerze przypomina, że rozruchy, jakie miały miejsce w Sylwestra w Paryżu i na prowincji w związku z rozdziałem chleba, są dziełem 5-tej kolumny faszystowskiej, która stara się wszędzie wichrzyć i wnieść zamieszanie. Zaburzenia miały miejsce w związku z wprowadzonym we Francji od 1 stycznia systemem kartkowym na chleb. Przed piekarniami toczyły się bójki, gdyż każdy pragnął zaopatrzyć się w jak największą ilość chleba.

Również w **Budapeszcie** nowy rok zapowiedział się niewesoło, mianowicie węgierski min. wyżywienia oświadczył, że zapasy żywnościowe Budapesztu starczą zaledwie na 10 dni.

W Norymberdze obrońcy przygotowywali ostateczną obronę w procesie, wznowionym dzisiaj, a w którym będą obecnie brali udział oficjalni obserwatorzy rządu Polski i Czechosłowacji.

Aresztowania w Palestynie

W Palestynie panowało dalsze naprężenie sytuacji, specjalnie w Jerozolimie i Tel-Avivie. Dokonywane są liczne aresztowania. Angielskie wojsko i policja poszukują za pomocą poszukiwaczy min składów broni i amunicji. W czasie przeprowadzonej akcji aresztowano 270 osób oraz wykryto wielki skład broni i mundurów angielskich. Połączenia telefoniczne między Tel-Avivem a Jerozolimą zostały zerwane. W Tel-Avivie znaleziono ponadto ulotki żydowskiej organizacji Sterna.

Z dniem 1 stycznia wchodzi w życie ogłoszony przez Arabów bojkot towarów palestyńskich.

Kryzys w Persji

W Persji w nowym roku zaostrzył się kryzys rządowy. Ustąpił wicemarszałek perskiego zgromadzenia narodowego. Jest to łącznie z ostatnią dymisją ministra komunikacji już czwarta z rzędu rezygnacja, która doprowadzi prawdopodobnie do upadku gabinetu.

Ambasador angielski w Teheranie odbył konferencję z premierem perskim, a poprzednio konferował z amerykańskim ambasadorem. Konferencja ta dotyczyła utworzenia nowego rządu. Ambasador angielski zostanie wkrótce przyjęty przez szacha perskiego.

Borman w rękach aliantów

MOSKWA (ms). Jak podaje radio moskiewskie, w angielskiej strefie okupacyjnej został ujęty Martin Borman, b. zastępca Hitlera, jeden z głównych oskarżonych w procesie norymberskim. Oficerowie angielscy w Norymberdze odmawiają wszelkich wyjaśnień, potwierdzeń czy zaprzeczeń tej pogłoski.

Borman długi czas był sekretarzem Hitlera i najbardziej zaufanym jego współpracownikiem. Hitler powierzał mu najtrudniejsze i poufne sprawy polityczne.

Ze wszystkich zbrodniarzy z Norymbergi jedynie Borman ukrywał się do tego czasu i wywiad angielski długi czas nie mógł trafić na jego ślad. Sprawiedliwość dosięgła go nareszcie.

Polska jako czynn.k pokoju

Prezydent Bierut w swoim orędziu noworocznym, nakreślając drogi polskiej polityki zagranicznej w Nowym Roku, oświadczył m. in., że obok pogłębiania przyjacielskiej współpracy ze Związkiem Radzieckim — Nowy Rok będzie rokiem zacieśnienia i rozwoju przyjaźni z Wielką Brytanią, Stanami Zjednoczonymi, Francją i wszystkimi demokratycznymi krajami świata.

Oświadczenie to przyjmie cały Naród Polski bez względu na przekonania polityczne i przynależność partyjną z niekłamaną radością. W tym duchu prowadzona polityka zagraniczna gwarantuje Polsce nie tylko stały, konsekwentny rozwój, ale i daje rękojmię, że w niezmiernie ciężkim pierwszym powojennym okresie naszej państwowości nie powtórzymy błędów, które na przestrzeni 20 lat Polski przedwrześniowej tak fatalnie zaciążyły na naszej Ojczyźnie zwłaszcza w dziedzinie polityki zagranicznej.

Wyniki obrad konferencji moskiewskiej, prace przygotowawcze Organizacji Zjednoczonych Narodów oraz ostatnie oświadczenia ministrów Byrnesa i Bevina są kubłem zimnej wody na rozgorączkowane umysły różnego pokroju maniaków, którym śni się jakaś rychła nowa wojna światowa, jakaś rozgrywka zbrojna pomiędzy Wschodem i Zachodem. Jeśli są to fabrykanci broni czy spekulanci wojenni, właściciele portfeli akcyj koncernów zbrojeniowych, czy lichwiarze żerujący na krwi i łzach ludzkich — to ich parcie do nowej rzezi narodów jest zrozumiałe. Ludzie ci, opanowani szatańską żądzą złota i zbrodniczą chęcią gromadzenia w swoim ręku miliardowych skarbów — przyznać trzeba — konsekwentnie i solidarnie dążą do wytkniętego sobie celu i nie żałują na cel ten milionów. Gorzej jednak, jeśli propaganda wojenna zapuszcza korzenie wśród kół, które dalekie być powinny od tej niesłychanie niebezpiecznej dla świata i niepoczytalnej roboty. I gorzej, jeśli ulegają jej nawet niejedni Polacy, którzy miast zakasać rękawy i imać się wdzięcznej pracy nad odbudową zniszczonej na skutek akcji rabunkowej okupanta i przez działania wojenne Ojczyzny, znajdują się w wiecznej gonitwie za najbardziej absurdalnymi i naiwnymi plotkami wojennymi. Tej kategorii Polaków — na szczęście coraz mniej licznej — przemówić do rozsądku jest niesłychanie trudno. Owładnięci manią wojenną, nie wiadomo dlaczego spodziewający się zbawienia właśnie przez wojnę, usiłują rzucać kłody pod nogi wszystkim ludziom dobrej woli. Martwi ich wszystko, co nas cieszyć powinno — i cieszy wszystko, co Polsce wychodzi na niekorzyść.

Musimy powiedzieć sobie jasno i wyraźnie: Polska, jak żaden inny naród w świecie, zainteresowana jest w długim, bardzo długim okresie pokoju. Nasza rola w organizacjach światowych, w ogóle na gruncie międzynarodowym, powinna i musi mieć na uwadze zawsze i wszędzie tę bezwzględną prawdę. Na szczęście — Naród Polski w swojej olbrzymiej masie prawdę tę rozumie. Dyktuje mu ją jego instynkt samozachowawczy. Naród Polski zdaje sobie sprawę z tego, że jakakolwiek nowa rozgrywka zbrojna w Europie czy w świecie wyszłaby na korzyść jedynie i wy-

Nowi marszałkowie angielscy

LONDYN (PAP-dr). Na liście odznaczonych, ogłoszonej przez rząd angielski, znajdują się również gen. Douglas oraz gen. Harrison, którzy zostali mianowani marszałkami lotnictwa.

Czesi sądzić będą Krebsa

LONDYN (dr). Sojusznicy postanowili na żądanie Czechosłowacji wydać przebywającego w Niemczech Hansa Krebsa, byłego zastępcę Himmlera w Czechosłowacji.

Klub poselski Str. Pracy

W skład Krajowej Rady Narodowej weszło ostatnio 16 przedstawicieli Str. Pracy (a nie 5, jak za PAP podała prasa polska). Są nimi:

1. Karol Popiel, 2. Zygmunt Felczak, 3. Antoni Antczak, 4. Stefan Brzeziński, 5. dr Feliks Widy-Wirski, 6. Stanisław Bukowski, 7. Jerzy Domiński, 8. dr Damazy Tilgner, 9. dr Marian Lityński, 10. dr Tadeusz Michejda, 11. Stanisław Małolepszy, 12. Konstanty Turowski, 13. Józef Maciejewski, 14. Józef Kwasieborski, 15. Kazimierz Kumaniecki, 16. Piotr Nowakowski.

Na pierwszym posiedzeniu KRN ukonstytuował się klub poselski Str. Pracy, którego prezesem jest poseł Zygmunt Felczak, wiceprezesami: posłowie Antczak i Kwasieborski, sekretarzem poseł Domiński.

6 państw w komisji atomowej

LONDYN (PAP ms). Zgodnie z uchwałami konferencji moskiewskiej trzech ministrów zaproszono Francję, Chiny i Kanadę do wzięcia udziału w pracach komisji kontrolnej nad energią atomową. Komisja wystąpi po raz pierwszy na generalnym zgromadzeniu O. N. Z. Komisja pracuje obecnie nad projektami, zmierzającymi do eksploatacji energii atomowej wyłącznie dla celów pokojowych i wyeliminowania bomby atomowej jako środka wojny.

Nacjonalizacja banków na Węgrzech

LONDYN (dr). Węgierski minister sprawiedliwości ogłosił projekt nacjonalizacji bankowości i przedsiębiorstw państwowych. W myśl tego usunięci będą wszyscy urzędnicy, stojący na przeszkodzie demokratyzacji kraju.

Przed generalnym zebraniem OZN

WARSZAWA (PAP-dr). Przygotowania do pierwszego generalnego zgromadzenia Organizacji Narodów Zjedn. są już na ukończeniu. W dniu 10 bm. odbędzie się bankiet, w którym weźmie udział około 90 osób. Będą to kierownicy delegacyj państw, reprezentowanych na pierwszym generalnym zgromadzeniu oraz członkowie Narodów Zjedn.

LONDYN (FA). Z dalekich krajów świata przybywają do Londynu delegacje na konferencję Organizacji Narodów Zjedn. Delegacja amerykańska z min. Stettiniusem i panią Rooseveltową na czele, znajduje się w drodze do Anglii na pokładzie luksusowego statku pasażerskiego „Queen Elisabeth". Sekretarz stanu Byrnes wyjedzie do Londynu za kilka dni.

Ruch pocztowy z Austrią

LONDYN (dr). Z dniem 2 bm. wznowiono ruch pocztowy między Austrią a wszystkimi innymi państwami, z wyjątkiem Niemiec i Japonii.

Angielskie ministerstwo handlu zezwoliło na rozpoczęcie wstępnych pertraktacyj w celu nawiązania przyszłych stosunków między Anglią a Austrią.

W amerykańskiej strefie okupacyjnej Austrii zwolniono 1.200 żołnierzy austriackich.

Głównodowodzący wojskami amerykańskimi w Austrii udzielił mieszkańcom Wiednia prezentu gwiazdkowego w postaci 20.000 m kub. drzewa opałowego.

łącznie Niemcom, największym wrogom Narodu Polskiego. Tylko Niemcy mają powód tęsknić do nowej wojny i modlić się o nią. Naród niemiecki wie o tym i dlatego tak uważnie śledzi rozwój wydarzeń międzynarodowych. Każde nieporozumienie w łonie wielkich mocarstw daje Niemcom nową otuchę, pozwala im żywić nadzieję na zmianę dzisiejszego swego losu na lepszy. Że Niemcy stawiają na nową wojnę, jest logiczne i jasne. Skoro tak rozumuje Polak, działa na szkodę własnego narodu.

Dlatego z zadowoleniem i radośnie witamy wszystkie oficjalne enuncjacje wielkich światowych mężów stanu, złożone po konferencji moskiewskiej i u schyłku roku, a wykazujące szczerą wolę nietylko utrzymania, ale i rozbudowania pokoju w świecie.

W Nowy Rok wkraczamy pełni otuchy w lepszą, pogodniejszą przyszłość. Do utrwalenia pokoju światowego przyczyni się w niemałej mierze również Polska, przyczyni się mądrze prowadzona polska polityka zagraniczna w duchu orędzia noworocznego prez. Bieruta.

Syria i Libanon przeciwko Francji

LONDYN (PAP-dr). W Syrii i Libanie panuje ostre naprężenie w związku z wiadomością o zamierzonym przybyciu do Bejrutu wojsk francuskich. W Syrii oświadczono, że syryjskie siły zbrojne nie dopuszczą do wylądowania wojsk francuskich. Jednocześnie rządy Syrii i Libanu ogłosiły jednodniowy protest przeciwko francusko-angielskiej umowie dot. krajów Lewantu.

Demonstracje studentów

MOSKWA (ms). W dniu 29 grudnia ub. r. w Damaszku i Aleppo miały miejsce demonstracje studentów z żądaniem wycofania wojsk angielskich i francuskich z Syrii. Demonstranci przeszli przez główne ulice miasta ze sztandarami, na których umieszczone były napisy: żądamy niezwłocznego wycofania wojsk cudzoziemskich; niech żyje wolna i niepodległa Syria.

Kongres komunistów włoskich

RZYM (ms). W Rzymie rozpoczął się kongres włoskiej partii komunistycznej. Na zjazd przybyło 1.800 delegatów, reprezentujących 1,700.000 członków partii.

Rewizje domowe w Palestynie

MOSKWA (ms). Jak donoszą z Palestyny, władze angielskie w dalszym ciągu poszukują uczestników zaburzeń. W Jerozolimie przeprowadza się rewizje domowe, w wyniku których osadzono w areszcie 402 osoby. Podczas rewizji w wielu wypadkach znaleziono broń.

Wznowienie procesu norymberskiego

NORYMBERGA (FA) Po 12-dniowej przerwie świątecznej wznowiono w Norymberdze proces przeciw niemieckim zbrodniarzom wojennym. Przewodniczący Trybunału sir Hartley Shawcross powrócił do Norymbergi samolotem. Z ramienia rządów Polski i Czechosłowacji przybyli na rozprawę oficjalni obserwatorzy. Przez okres świąt oskarżeni pracowali nad przygotowaniem swojej obrony. Na ławie oskarżonych brak w dalszym ciągu Marcina Bormana, którego już znaleziono oraz Kaltenbrunnera, który przebywa jeszcze w szpitalu. Osk. Raeder, mimo złego stanu zdrowia, bierze udział w rozprawie.

Zastępca prokuratora amerykańskiego przedłożył Trybunałowi nowy materiał dowodowy dot. zbrodniczej działalności gestapo i SD. Trybunał przesłuchał kilku świadków na okoliczność masowych egzekucji Żydów, dokonanych w pobliżu lotniska pod Dubnem w październiku 1942 r. Odczytano m. in. zaręczenie w miejsce przysięgi inż. niemieckiego Gräbera. Zeznał on. że dziennie rozstrzeliwano około 1.500 Żydów, przy czym zarówno mężczyźni, jak i kobiety i dzieci przed egzekucją rozebrać musieli się do naga, po czym ustawiano ich nad rowem, do którego po oddaniu salwy ciała się staczały.

Rozprawa ujawniła ponadto, że 18 października 1942 r. Hitler wydał rozkaz uśmiercenia każdej angielskiej załogi lotniczej, która zmuszona będzie do lądowania na terytorium Niemiec.

Proces norymberski, jak przewidują prawnicy, potrwa do połowy wzgl. do końca marca br.

Schirach

W drugą rocznicę powstania KRN

ŁÓDŹ (PR-dr). W drugą rocznicę powstania KRN odbyła się w Łodzi uroczysta akademia z udziałem przedstawicieli władz, partyj politycznych, organizacyj społecznych i młodzieżowych. Podczas akademii przemawiali przedstawiciele PPS i PPR.

Nowy zarząd literatów w Katowicach

KATOWICE (PAP-dr). Na walnym zebraniu związku zawodowego literatów pod przewodnictwem Kollera, wybrano nowy zarząd w osobach: Baranowicza, Zorzy, Baumgardtena, Hierowskiego i Szewczyka.

Kampania cukrowa w Lublinie

LUBLIN (PAP-dr). Cukrownia w Lublinie zakończyła kampanię cukrową, która rozpoczęła się w dniu 21 października. Cukrownia przerobiła 66.000 kwintali buraków cukrowych, wyprodukowała 13.000 kwintali cukru, zatrudniając 1800 osób.

Powrót Leona Szyllera

WARSZAWA (ms). Do stolicy powrócił znakomity reżyser i teatrolog Leon Szyller z częścią swego zespołu teatralnego, który po zakończeniu działań wojennych występował w strefie amerykańskiej, a ostatnio objeżdżał skupiska polskie w Belgii, Francji i Holandii. Obecnie aktorzy wcieleni zostaną do różnych teatrów w kraju.

Skon literata śląskiego

KATOWICE (PAP-ms). W dniu 30 grudnia zmarł w Katowicach w wieku lat 48 Ludwik Kobiela prezes związku literatów na Śląsku. Pozostawił on bogaty dorobek literacki. Najważniejszym jest zbiór regionalnych opowiadań śląskich pt. „Żabi król".

Orędzie Trumana 15 stycznia

WASZYNGTON (FA). Prez. Truman wygłosi w dniu 15 stycznia przed kongresem amerykańskim swoje doroczne orędzie. Radio waszyngtońskie zapowiedziało, że radiosłuchacze amerykańscy będą świadkami tej uroczystości, począwszy od wyjazdu prezydenta z Białego Domu aż do jego wystąpienia przed Kongresem — dzięki telewizji.

Usuwanie niewypałów w Anglii

LONDYN (FA). W Anglii usuwane są ostatnio bomby-niewypały z ostatniej wojny. W jednej z miejscowości około 100 rodzin opuścić musiało przejściowo domostwa, bowiem pionierzy przystąpili do wykopania z ziemi 250 kg bomby, której nie można inaczej unieszkodliwić, jak przez spowodowanie wybuchu.

Jeszcze 40000 Niemców w Norwegii

OSLO (FA). W Norwegii przebywa jeszcze około 40.000 Niemców. Premier norweski oświadczył, że wkrótce nastąpi repatriacja ich do Niemiec. Dotychczas wyjechało już z Norwegii ogółem 400.000 obywateli niemieckich.

Obrady w Bukareszcie

BUKARESZT (ms). Dnia 31 grudnia wieczorem przybyli do Bukaresztu zast. kom. ludowego dla spraw zagr. Wyszyński, ambasador Stanów Zjedn. Harriman, ambasador W. Brytanii Kerr, ambasadorowie rumuński i moskiewski. Przybyłych witali na dworcu: adiutant króla, minister spraw zagranicznych, członkowie sojuszniczej komisji kontrolnej i inne osobistości.

Członkowie delegacji międzynarodowej, którzy przybyli do Bukaresztu na konferencję z królem Michałem, oświadczyli, że są pełni optymizmu, iż powierzone sobie zadanie spełnią ku ogólnemu zadowoleniu. Król Michał w orędziu noworocznym do narodu rumuńskiego dał wyraz szczerej i przyjaznej współpracy z 3 mocarstwami: Anglią, Związkiem Radzieckim i Stanami Zjednoczonymi. Stwierdził, że w oparciu o tę współpracę, Rumunia z ufnością patrzeć może w przyszłość.

Śp. Michał Kozal
bohaterski biskup Włocławka

„Dziś już wielu modli się do niego, jako do świętego, a wkrótce prześlemy Ojcu św. opis jego cnót" — pisze w liście pasterskim ks. bp. Gawlina o zmarłym 26. 1. 1943 w Dachau śp. Michale Kozalu, biskupie-sufraganie włocławskim. Dopiero w sierpniu 1939 r. przybył do Włocławka z Gniezna. W katedrze włocławskiej nastąpiła Jego konsekracja. Gorliwość kapłańska szła w parze z gorącym patriotyzmem. Nie opuścił Włocławka.

W listopadzie 1939 r. wraz z 44 księżmi i klerykami zostaje aresztowany i osadzony w Lądzie. Tu gestapo proponuje biskupowi przejęcie w zarząd diecezji lubelskiej. Odmawia. Przerzucany zostaje kolejno do kilku obozów. W Inowrocławiu został tak dotkliwie pobity, że nastąpiło nieuleczalne zapalenie uszu, a nogi okaleczały. W więzieniu berlińskim spędził Wielkanoc w r. 1941. — Oznaczony numerem 24.544 dobiegł kresu swej męczeńskiej wędrówki w Dachau. Długi czas nosił tu kotły, wagi 80 kg, służył za siłę pociągową do olbrzymiego wału, zbierał śmieci w obozie; kilkakrotnie rozkładany był na koźle i bity do utraty przytomności. Mężnie znosił katusze, innych zachęcając do wytrwania. W obozie wybuchł tyfus. Wyczerpany krańcowo organizm nie zwalczył choroby. Otoczony przez współtowarzyszy niedoli, konając, powiedział: „Oto świta już jutrzenka wolności, więc nie jestem wam więcej potrzebny". — Ciało spalono.

Z zeznań, wracających z Dachau, płynie uwielbienie dla bohaterskiego biskupa. Cześć Jego pamięci! (a)

Co piszą inni?

Wypadki w Azerbejdżanie

„Chłopska Droga" pisze na temat wydarzeń w Azerbejdżanie:

„Międzynarodowa reakcja chciałaby wyciągnąć swoje korzyści z rozwoju wypadków w Persji, w której coraz głośniej masy ludowe domagają się swoich praw. Zwłaszcza w Azerbejdżanie Irańskim wyrósł w ostatnim czasie bardzo silny ruch demokratyczny, który broniąc narodowych praw i praw społecznych, utworzył rząd autonomiczny, nie odrywając się wcale od centralnego rządu.

Persja jest krajem bardzo zacofanym. Ciężki zwłaszcza wiedzie żywot ludność rolnicza, wyzyskiwana przez bogatych właścicieli ziemskich. Nie dużo lepiej mają też hodowcy bydła. Persja, która w dużej części jest pustynią, posiada trudne warunki pracy na roli, licząc na tak wielkim obszarze zaledwie 15 mil. ludności. Natomiast Persja posiada duże bogactwa kopalniane, jak naftę, złoto, rudy żelazne, węgiel, sól, miedź, ołów, mangan, antymon, nikiel, kobalt, siarkę i boraks, a zwłaszcza bogate źródła naftowe, na co chciwym okiem patrzą międzynarodowi królowie wyzysku, którzy w zacofaniu Persji widzą gwarancję dla ich wielkich zysków, tak samo jak tę gwarancję widzą w niskiej stopie życiowej rolnika i hodowcy bydła. Oni to tak głośno roztrąbili sprawę autonomii Azerbejdżanu, nie chcąc dopuścić do rozwoju tak ważnego ogniska postępu w Persji.

Rząd Związku Radzieckiego, który nie chce się mieszać do spraw wewnętrznych Persji, wielokrotnie oświadczył, że sprawy te należą do narodów zamieszkujących Persję. Międzynarodowej reakcji chodzi o to, żeby ośrodek postępu, który się utworzy w autonomicznym Azerbejdżanie unieszkodliwić".

Polska stanie się państwem morskim

WARSZAWA (FA). Min. żeglugi dr Stefan Jędrychowski, wygłosił w wieczór sylwestrowy przemówienie do marynarzy polskich w kraju i za granicą. „Wszyscy wiemy — mówił minister — jak doniosłą rolę w ubiegłej wojnie odegrała polska flota wojenna i handlowa. Marynarze spełnili swój obowiązek wobec Ojczyzny, która z zawieruchy wojennej wyszła skrwawiona i zburzona, ale pełna woli do dźwignięcia się z ruin, do odbudowy. Polska z wojny wyszła zwycięsko z możliwościami i zadatkiem stania się państwem prawdziwie morskim. Nasza linia wybrzeża jest obecnie 4-krotnie dłuższa od linii przedwojennej, ciągnie się od Elbląga po Świnoujście. Niemiecka pętla, która wisiała nad naszym wybrzeżem, została rozcięta. W posiadaniu naszym są poza Gdynią i Gdańskiem — porty w Elblągu, Szczecinie i Kołobrzegu. Porty te tętnią życiem odradzającej się gospodarki polskiej. Rok odchodzący w pracy portów naszych nie został zmar-

Następnie minister podał szereg cyfr, dotyczących przeładunku i prac dokonanych w Gdyni i Gdańsku. Państwowa Szkoła Morska rozpoczęła normalny rok morski. W stoczniach pracuje się nad naprawą statków handlowych. Aby porty nasze mogły sprostać powierzonym im zadaniom musimy rozbudować zdolność przeładunkową. Potrzebujemy zarówno statków handlowych jak i pasażerskich.

Nowy Rok 1946 nie będzie dla nas rokiem dobrze zasłużonego odpoczynku, lecz rokiem wytężonego wysiłku i pracy, w której nie może zabraknąć nikogo. Potrzebni będą wszyscy ludzie dobrej woli. Polska potrzebuje ludzi, a w szczególności ludzi na odcinku morskim. Minister zakończył swoje przemówienie apelem do marynarzy techników morskich, przebywających jeszcze za granicą, aby wrócili do kraju. Rząd zapewni wszystkim należytą opiekę.

Co jest dziś w Niemczech możliwe!

Prasa niemiecka donosi o niesłychanie charakterystycznym wypadku, który miał miejsce w sądownictwie niemieckim, a świadczącym, że i sądy niemieckie są nadal pod wpływem łajdackiej ideologii hitlerowskiej.

Otóż sąd wojskowy w Bremie w czasie wojny — w lutym 1944 r. — sądził pewnego dezertera niemieckiego. Młody ten Niemiec, którego ojciec był funkcjonariuszem niemieckiej partii komunistycznej, a on sam członkiem socjalistycznych organizacyj sportowych, wzbraniał się walczyć przeciwko Związkowi Radzieckiemu i dlatego zbiegł z wojska. Przychwycono go jednak, a sąd skazał go na karę śmierci. W drodze łaski zamieniono mu karę śmierci na 8 lat domu karnego.

Zdawało by się, że z chwilą zakończenia wojny skazaniec opuści mury więzienne. Tymczasem stało się inaczej. „Dezertera" z szeregów hitlerowskich trzyma się nadal za kratami.

Obecnie sąd niemiecki w Bremie uważał co prawda za wskazane obniżyć „dezerterowi" karę więzienia z 8 na dwa lata, trzyma go jednak nadal w więzieniu jako „zdrajcę".

Oto do czego prowadzi łagodna polityka okupacyjna w stosunku do **Niemiec.**

Powrót delegacji francuskiej z Moskwy

PARYŻ (PAP-ms). Francuska delegacja handlowa po podpisaniu umowy ze Związkiem Radzieckim powróciła do Paryża.

Śmierć zdrajcy

LONDYN (dr). W dniu 3 bm. wykonano wyrok śmierci na Williamie Joyce, który pod pseudonimem lorda Haw-Haw uprawiał propagandę hitlerowską w radiu niemieckim w języku angielskim.

Szwajcaria wydala hitlerowców

BERNO (FA). Sławny dyrygent niemiecki Furtwängler wydalony będzie w najbliższych dniach z Szwajcarii, dokąd schronił się w dniach klęski niemieckiej. Wraz z Furtwänglerem Szwajcaria wydala kilka innych wybitnych osobistości, znanych ze swoich sympatii do narodowego socjalizmu. Furtwängler najprawdopodobniej uda się do Wiednia.

We Włoszech nastąpiło przekazanie władzy administracyjnej z rąk sojuszników w okręgach Piemontu, Lombardii i innych, przewidzianych postanowieniami Rady Sojuszniczej.

Dwa lata KRN

„Polska Zbrojna" poświęca artykuł drugiej rocznicy powstania KRN i pisze na zakończenie:

„Przewidująca linia polityczna Krajowej Rady Narodowej okazała się całkowicie słuszna i już po niedługim czasie przyniosła wspaniałe rezultaty. W lipcu 1944 r. Armia Czerwona i Armia Polska w ZSRR, wspomagane przez walczące na tyłach wroga oddziały Armii Ludowej, przekroczyły Bug, wkroczyły na ziemie polskie i goniąc Niemców dotarły aż do Wisły.

Krajowa Rada Narodowa natychmiast przystąpiła do odbudowy państwowości polskiej. Część jej członków pozostaje na terenach okupowanych, by dalej kierować walką z Niemcami, część zaś ujawnia się na terenach wyzwolonych. Na mocy dekretu z dnia 21 lipca 1944 r. Krajowa Rada Narodowa — jako tymczasowy parlament narodu polskiego — obejmuje władzę najwyższą na wyzwolonych terenach Rzeczypospolitej. Tego samego dnia KRN powołuje Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, jako pierwszy Rząd odrodzonej Polski i wydaje historyczny dekret o połączeniu Armii Ludowej i Armii Polskiej w ZSRR w jednolite odrodzone Wojsko Polskie pod Naczelnym Dowództwem Marszałka Michała Roli-Żymierskiego.

Po pięciu latach niewoli, dzięki zasługom obozu demokratycznego, kierowanego przez Krajową Radę Narodową — odrodziło się Państwo Polskie.

Krajowa Rada Narodowa jest Sejmem Tymczasowym. W niedługim czasie naród polski, w wolnych, demokratycznych wyborach, powoła Sejm Ustawodawczy, który weźmie w swoje ręce władzę w państwie. Ale naród polski nigdy nie zapomni historycznych zasług Krajowej Rady Narodowej, gdyż pod jej kierownictwem dokonało się wyzwolenie całości ziem polskich aż po Odrę, Nissę i Bałtyk, pod jej kierownictwem stworzone zostało silne, odrodzone Wojsko Polskie, pod jej kierownictwem Polska powstaje z ruin i zgliszcz.

Ludzie, którzy dwa lata temu, 31 grudnia 1943 roku, stworzyli Krajową Radę Narodową, dobrze zasłużyli się Ojczyźnie. Chociaż ze wszystkich stron rzucano im kłody pod nogi, dotrzymali każdego słowa programu, jaki przed sobą postawili.

Polska powstała do życia jako państwo demokratyczne, w którym gospodarzem jest lud.

Demokracja polska nie zawiodła narodu i poprowadziła go po słusznej drodze. Nie zawiedzie ona go i nadal i przełamując trudności okresu powojennego, poprowadzi go ku szczęśliwej przyszłości".

Kalendarzyk

Czwartek: 3 stycznia
Katolicki: Genowefy
Słowiański: Włościsławy

BYDGOSZCZ

Sekcja restauratorów. Zebranie w piątek 4 stycznia o godz. 15.30 w sali restauracji Rzeźni Miejskiej.

ZWM Sekcja Zapaśnicza. W piątek o godz. 18.00 trening i schadzka w sprawie wyjazdu do Poznania.

Bydgoszcz. Na terenie województwa pomorskiego istnieje obecnie 10 lecznic dla zwierząt.

KLUB KAWALERÓW

Dziś, w czwartek w Teatrze Polskim komedia muzyczna w 3 aktach M. Bałuckiego pt. „Klub kawalerów". Pocz. o godz. 18.30. Kasa czynna od godz 10—12 i od godz. 15—18.30.

KILKA CYFR O BYDGOSZCZY

Stolica województwa Pomorskiego posiada 376 ulic i rynków. Szkolnictwo powszechne reprezentowane jest przez 27 szkół powszechnych i 3 szkoły specjalne. Poza tym istnieje dobrze rozbudowane szkolnictwo średnie. Ze szkół artystycznych Bydgoszcz posiada Szkołę Sztuk Plastycznych, Szkołę Dramatyczną i Miejskie Konserwatorium Muzyczne.

Dwadzieścia cztery Związki Zawodowe zrzeszone są w Okr. Komisji Związków Zawodowych.

Bydgoszcz posiada stały teatr i pięć kinoteatrów ponadto radiostację wojewódzką.

Lecznictwo reprezentowane jest przez cztery szpitale, szereg przychodni i stację przetaczania krwi.

Przemysł zorganizowany jest w 14 Zjednoczeniach wojewódzkich, pięciu Zjednoczeniach lokalnych i 4 Centralach Przemysłowych.

Związek Cechów jest centralą 31 cechów rzemieślniczych. Życie rzemiosła regulowane jest przez Izbę Rzemieślniczą.

W stolicy województwa wychodzi jeden dziennik o zasięgu czytelniczym całego kraju, dwa pisma lokalne i kilka pism fachowych, wśród nich jeden periodyk literacki i jeden tygodnik sportowy. (ke)

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA OCHRONY SKARBOWEJ

BYDGOSZCZ. Inspektorat Ochrony Skarbowej na woj. pomorskie przeprowadza intensywną walkę z szeregiem przestępstw skarbowych. Zadaniem Inspektoratu Ochrony Skarbowej jest ujawnienie przestępstw w dziedzinie podatków bezpośrednich, akcyz i monopoli, spraw celnych i dewizowych, przywłaszczeń mienia poniemieckiego i przestępstw urzędniczych. Obecnie do zadań Inspektoratu doszła jeszcze walka z lichwą i spekulacją. Inspektorat Ochrony Skarbowej zatrudnia około 60 pracowników, którzy są zespoleni w brygadach lotnych. Na terenie wojew. pomorskiego istnieje 5 brygad lotnych z siedzibą w Bydgoszczy, Toruniu, Chojnicach, Grudziądzu i Włocławku.

Usprawnianie działalności pocz˙y

BYDGOSZCZ. Bydgoski Urząd Pocztowy komunikuje, iż w najbliższym czasie usprawniona zostanie działalność poczty, zwłaszcza na odcinku doręczania listów, a przede wszystkim depesz. Jedną z przyczyn opóźniających doręczanie przesyłek pocztowych była nieregularność krążenia ambulansów pocztowych na PKP. Ministerstwo Poczt i Telegrafów wydało obecnie bardzo ostre zarządzenia zmierzające do uregulowania tej palącej sprawy przez ścisłą kontrolę i usprawnienie kursowania ambulansów pocztowych.

Zmiany graniczne wojew. pomorskiego?

BYDGOSZCZ. Ministerstwo Administracji Publicznej opracowuje projekt stworzenia w Państwie szeregu nowych województw, jak np. kaliskiego, lub częstochowskiego. Na skutek nowego podziału administracyjnego Państwa, miałaby od województwa pomorskiego odpaść powiaty włocławski, nieszawski, rypiński i lipnowski, a wzamian miałyby być przyłączone ziemie czysto wielkopolskie, jak powiat mogileński i żniński.

Przeciwprojekt tej koncepcji ministerialnej, zmniejszającej Pomorze o ziemie byłego województwa warszawskiego, znajduje się w opracowaniu Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego.

Produkcja spirytusu na Pomorzu

BYDGOSZCZ. Na terenie woj. pom. istnieje 225 gorzelni. Każda z nich mniej lub więcej ucierpiała na skutek działań wojennych i wymagała remontu. Odremontowano już 89 gorzelni, z tego czynnych jest 19, pozostałe zostaną uruchomione po otrzymaniu surowca i opału.

Z powodu braku dostatecznej ilości ziemniaków, władze skarbowe i Dyrekcja Państw. Monopolu Spiryt. dążą do przestawienia gorzelni na produkcję spirytusu z melasy. W ten sposób cała melasa zostanie przerobiona w kraju, czym zaoszczędzi się odpowiednią ilość ziemniaków na cele konsumpcyjne. Zarazem przeróbka melasy na spirytus przyniesie większy dochód, aniżeli eksport jej zagranicę, który przynosił minimalne zyski. Gorzelnia we Włocławku już przerabia melasę, produkując dziennie około 8.000 ltr. spirytusu. Kilkanaście innych gorzelni zostanie uruchomionych z chwilą otrzymania opału.

Kursy pedagogiczne w Toruniu

W Państw. Pedag. w Toruniu w grudniu 1945 r. przeszło 40 osób otrzymało świadectwa uprawniające do nauczania w szkołach powsz. Kandydaci do zawodu nauczycielskiego, którzy uzyskali świadectwa zostali już zatrudnieni w szk. powsz. na terenie Kuratorium Okr. Szk. Pom. Na terenie m. Torunia i sąsiednich powiatów znajduje się spora ilość osób, które posiadają wykształcenie w zakresie czterech klas gimn. ogólnokształcącego lub równorzędnego, a pozostają bez pracy. Dla tych osób nastręcza się pomyślny moment, gdyż Państw. Pedag. będzie nadal prowadziło akcję kształcenia kandydatów do zawodu nauczycielskiego. W styczniu br. rozpoczną się zajęcia na kursach nauczycielskich.

Zgodnie z intencją Władz Szkolnych na kursy dla kandydatów na nauczycieli mogą być przyjmowane osoby niezamożne, gdyż zdolni kandydaci mogą otrzymać płatne stypendium, pomoc w wyżywieniu, karty żywnościowe pierwszej kategorii itp. Zarządzenie Ministerstwa Oświaty umożliwia więc dostęp do zawodu nauczycielskiego młodzieży ze wszystkich sfer społeczeństwa, dając możność zajęcia zaszczytnego stanowiska wychowawców młodego pokolenia.

Kara śmierci za rabunek

WŁOCŁAWEK. Wojskowy Sąd Okręgu Pozn. na sesji wyjazd. we Włocławku po rozpoznaniu sprawy oskarżonych: Łazanowskiego Michała z Lubsina, Osińskiego Edmunda z Lubomina, Zasadzińskiego Ksawerego z Zaborowa, Zjawińskiego Czesława z Bierzyna i Sobieraja Bronisława z Witowa — oskarżonych o przynależność do nielegalnej organizacji oraz o napady i rabunki dokonywane porą nocną z bronią w ręku — skazał Łaganowskiego Edmunda na karę śmierci, Osińskiego Edmunda na 10 lat więzienia, Zasadzińskiego Ksawerego i Zjawińskiego Czesława po 8 lat więzienia, Sobieraja Bronisława na 4 lata więzienia. Skazanym orzeczono utratę praw publ. i obyw. praw hon. na zawsze oraz konfiskatę ich mienia. Wyrok jest ostateczny. (a)

Wiadomości z Pomorza

Z obrad Miejskiej Rady Narodowej. Ostatnie posiedzenie MRN starego roku w Wąbrzeźnie odbyło się pod przewodn. dr Wilamowskiego przy udziale burmistrza Pawlewskiego. Po wprowadzeniu i złożeniu ślubowania przez nowych członków M. R. N. omówiono sprawy przejęcia nieruchomości poniem., preliminarza budżetowego na rok 1945/46 i powzięto szereg uchwał podatkowych oraz opłat za korzystanie z urządzeń miejskich, poza tym dokonano wyboru nowego przewodn. Komisji mieszkaniowej. (dz)

Kasyno poniemieckie stołówką urzędniczą. Dzięki zabiegom Rady Nadz. Stołówki Zw. Zaw. Urzędników Adm. i Samorz. w Wąbrzeźnie w dawnym lokalu kasyna niemieckiego urządzona została stołówka, która stała się nie tylko miejscem zebrań urzędniczych, ale i świetlicą, czytelnią oraz biblioteką. Prezesem Rady Nadz. stoł. jest mec. Bułajewski.

Po sześciu latach milczenia wąbrzeska „Lutnia" wznowiła swą działalność śpiewaczą na terenie miasta.

ŻYCIE KULTURALNE CHEŁMNA

CHEŁMNO. Ośrodek Kultury i Sztuki w Chełmnie rozwija się bardzo pomyślnie. W najbliższym czasie otwarte zostaną Kursy Muzyczne im. Ignacego Paderewskiego, które staną się filią Toruńskiego Instytutu Muzycznego. Kurs malarstwa, rysunku i liternictwa artystycznego prowadzi prof. Leonard Torvit, starszy asystent Uniwersytetu Toruńskiego. Nowopowstałe Koło Literackie, prócz urządzania odczytów i wieczorów artystycznych, postanowiło sobie za zadanie szkolenie zdolnych jednostek na pionierów sceny polskiej.

OFIARNOŚĆ SPOŁECZEŃSTWA POW. SZUBIŃSKIEGO NA RZECZ RANNYCH ŻOŁNIERZY

SZUBIN. Zbiórka w powiecie szubińskim na cele niesienia pomocy rannym i chorym żołnierzom garnizonów bydgoskich została zamknięta sumą 94.942,— zł. Na specjalne wyróżnienie zasługuje ofiarność robotników fabryki wapna w Piechcinie, którzy oddali 3-godzinny zarobek, co wyniosło 18.000 zł. Poza tym zebrano w powiecie poważne ilości produktów żywnościowych.

TORUŃ

TEATRY ŚWIETLNE

Wolność: Ta co broni ojczyzny, **Bałtyk:** Szalony lotnik.

Wśród licznych obchodów gwiazdkowych na szczególną uwagę zasługuje gwiazdka urządzona przez PZZ i MKOS dla wdów i sierót po pomordowanych przez Niemców ofiarach terroru.

W pięknie udekorowanej flagami narodowymi sali MKOS — przy choince przemówił do zebranych imieniem PPZ adwokat Grzeski dając wyraz czci całego społeczeństwa dla pomordowanych. Skromnym dowodem pamięci o ich ofierze mają być dary UNRRA rozdzielone między pozostałe po nich wdowy i sieroty. Przemówienie to wywołało bardzo żywe wzruszenie. Następnie dyrektor MKOS objaśnił w jaki sposób i kiedy dary te zostaną wydane w formie gotowych już paczek. Poza tym PZZ zorganizował „gwiazdkę" dla dzieci repatriantów przebywających jeszcze na etapie i w barakach.

KURS DLA NAUCZYCIELI MUZYKI I ŚPIEWU

TORUŃ. Ze względu na brak wykwalifikowanych nauczycieli muzyki i śpiewu w szkołach powszechnych i średnich województwa pomorskiego, zamierza Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dniem 15 stycznia 1946 r. zorganizować 7-miesięczny kurs dokształcający dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich. Kurs będzie otwarty przy wydziale pedagogicznym Miejskiego Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy. Egzaminy wstępne odbędą się pomiędzy 7 a 12 stycznia 1946 r. Kurs przeznaczony jest dla nauczycieli czynnych lub osób posiadających maturę gimnazjalną lub licealną. Warunki przyjęcia na kurs: słuch muzyczny, muzykalność, znajomość nut i elementarna znajomość gry na jednym z głównych instrumentów (fortepian, skrzypce, organy itp.). Nauczyciele zgłaszający się na kurs będą mogli otrzymać urlopy płatne. Absolwenci kursu otrzymają zaświadczenia tymczasowe, uprawniające do nauczania muzyki i śpiewu w szkolnictwie powszechnym i średnim. Z chwilą uzupełnienia studiów, absolwent otrzyma dyplom Wydziału Ped. Kons., uprawniający do nauczania muzyki i śpiewu w szkolnictwie powsz. i średnim.

GRUDZIĄDZ

Kino Orzeł: Dr Murek.

ŻYCIE SPOŁECZNE NALEŻY OCZYŚCIĆ

GRUDZIĄDZ. Przewodniczący P. R. N. w Grudziądzu p. Musiał, informuje rolników powiatu grudziądzkiego, że w łonie Rady istnieje szereg komisyj, jak: kontroli, ziemska, oświaty, odbudowy wsi itd., których zadaniem jest uaktywnienie życia gospodarczego i społecznego powiatu.

Komisje te — niestety — są bezczynne, albowiem nie mają materiału, który by im posłużył do podjęcia prac objętych programem.

Wiemy natomiast, że potrzeb, czy też bolączek jest w powiecie dużo.

Informujcie zatem o wszystkich bolączkach, potrzebach czy też niedomaganiach społecznych Prezydium Pow. Rady Narodowej, wzgl. przewodniczących poszczególnych komisyj. Wnioski należy składać na piśmie. (a)

Z życia organizacji bydgoskich

OBCHÓD GWIAZDKOWY Wielkop. Papierni w Bydgoszczy.

Wielkopolska Papiernia urządziła obchód gwiazdkowy dla swych pracowników i ich rodzin..

Obchód zagaił dyr. papierni p. W. Smyczyński. Następnie przemówił przewodniczący Rady Zakł. p. Wruk. W imieniu robotników przemówił p. Kasprowicz, kończąc swe przemówienie okrzykiem na cześć dyrektora oraz Rady Zakł., który zebrani na sali ochoczo podjęli.

W drugiej części wykonano siłami zespołu artyst. oraz chóru fabryki „Jasełka", skecze, oraz odśpiewano różne kolędy. Najmłodsze z dzieci deklamowało okolicznościowe wiersze. W końcowej części programu odbyło się obdarowywanie pracowników. Każdy pracownik otrzymał torbę z niespodzianką, niezależnie od tego dzieci otrzymały zabawki artystycznie wykonane przez pracowników fabryki względnie zeszyty, ołówki wraz z torebką ze słodyczami.

W miłej atmosferze i przy skromnej zakąsce spędzono resztę udałego wieczoru. (a)

TRADYCYJNY OPŁATEK KIOSKARZY GAZECIARZY

Tradycyjny opłatek Związku Kioskarzy Gazeciarzy, obchodzony w lokalu „Bar Inwalida" zgromadził licznych członków i ich rodziny. Zebranych członków oraz gości, ks. kan. Spychalskiego, ks. sup. Kwaśniewskiego i innych powitał przewodniczący Związku p. Nyka, składając następnie wszystkim życzenia świąteczne. Po wspólnej kawie i po opłatku kilka słów o znaczeniu tradycji gwiazdkowej wypowiedzieli księża. Miłym urozmaiceniem wieczoru wigilijnego były liczne deklamacje i kolędy, wykonane przez dzieci członków Związku.

Prawdziwą niespodziankę przygotował zebranym przybyły na salę gwiazdor, poprzedzany przez aniołów ciągnących wózek obładowany paczkami. Obdarowani zostali wszyscy, nawet — goście.

Po wspólnym odśpiewaniu kilku kolęd z towarzyszeniem orkiestry, przemówił przewodn. p. Nyka, żegnając zebranych i dziękując za liczny udział w tradycyjnej uroczystości. (j. f.)

„Z ZA KULIS SCENY RADIOWEJ"

Ze Studia Polskiego Radia w Bydgoszczy zostanie nadana w dn. 3 stycznia 1946 r. o godz. 20-tej słuchowisko pióra J. Boguskiego p. t. „Pojednanie".

Ci z naszych radiosłuchaczy, którzy wysłuchali „Zmierzchu Znachora" w dniu 23 12. ub. r. będą mieli możność w dalszym ciągu uczestniczyć w barwnym i pełnym wdzięku, acz nie pozbawionym swoistych przesądów i nawyczek — życiu Gorczycowa, jednej z zapadłych wsi naszego województwa. Ci zaś, którzy zetkną się z życiem tej wioski po raz pierwszy w dniu 3 stycznia — na pewno śledzić będą z zainteresowaniem postępy w walce nowoczesnej techniki z zaściankowością, na tle której przewija się los dwojga ludzi, obarczonych przekleństwem odwiecznej nienawiści.

Mieszany zespół artystyczny Teatru i Radia Polskiego w Bydgoszczy zapewni jak najlepsze wykonanie tej audycji, ze wszech miar interesującej.

Szkoła Muzyczna w Wąbrzeźnie. Powstała tu pod kierownictwem p. Prymasa, pierwsza szkoła muzyczna. Rozwój tej placówki muz. zapowiada się dobrze, tymbardziej, że społeczeństwo darzy szkołę poparciem.

Wieczory teatralne

Rewia sylwestrowa

Poza nałogowymi mizantropami w noc sylwestrową wszystko chce bawić się i szaleć. „Odwalono" jeden rok szczęśliwie, łudzimy się, że następny będzie lepszy i witamy kalendarzowy przełom wybuchami niefrasobliwej radości. Taki jest nastrój ogólny, a więc także nastrój teatru. Na kilka godzin będzie królowała na deskach scenicznych zalotna muza w frywolnych szatkach, z kieliszkiem szampana w rękach. Dla jednych — skromniejszych oznacza jej występ szczyt sylwestrowej rozrywki, dla innych nastrojowe preludium do dalszych szaleństw.

W tradycyjnej *rewii* daje zespół teatralny popis sztuki w myśl powyższych, wyjątkowych założeń. Niby najlżejszy rodzaj widowiska, a jednak niełatwy do zrealizowania przez aktorów, którzy do innych zaprawieni ról i zadań, na ten jeden raz muszą wejść w skórę artystów rewiowych.

Zespół bydgoski nie zawiódł oczekiwań. Trudno wymienić z kolei wszystkich, którzy realizowali wesoły, nader urozmaicony program. Czego bo nie było w rewii sylwestrowej! Od skeczu Awerczenki (Okońska, Kuźmiński, Gutner, Januszkiewicz) aż po popisy w imitacji głosów dziecięcych (Wilkoszewska), od monologów i recytacyj parodystycznych (Niczewska, Morozowiczowa, Wielicz) aż po ewolucje baletowe (Gryglewska), od występu duetu śpiewaków (Korian, Barska) aż po rozwiązywanie zagadek... W roli gwiazdy rewiowej zasłużone oklaski zebrała Ola Obarska w piosenkach Lawiny, odśpiewanych z werwą i temperamentem. Publiczności podobały się również przeboje w wykonaniu Lawiny i Kassowskiego, tudzież skecz wokalno-taneczny na temat andrusów warszawskich. Całość spajała konferansjerka Strzeleckiego, iskrząca się rakietami dowcipu. Było w niej dużo sylwestrowej filozofii na odwieczny temat „mężczyzna i kobieta", który nigdy nie zawodzi oraz nieco (może za mało?) aktualiów bydgoskich. W sumie cel widowiska został osiągnięty... a to rzecz najważniejsza.

Jan Piechocki

Co? gdzie? kiedy?

TEATR POLSKI

Czwartek: Klub kawalerów. **Piątek:** Klub kawalerów.

TEATRY ŚWIETLNE

Pomorzanin: Papa się żeni; **Wolność:** Świniarka i pastuch; **Polonia:** Cztery serca; **Orzeł:** Konflikt; **Bałtyk:** O 6-tej wieczorem po wojnie.

NAJWAŻNIEJSZE TELEFONY

Komenda Miasta M. O.	23-47
Pogotowie Ratunkowe	15-55
[illegible]	11-11

DYŻURY APTEK

„Piastowska", Śniadeckich 51, **„przy Placu Teatralnym"**, Jagiellońska 2[illegible]

Na radiowej fali

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

Piątek, 4 stycznia 1946 r.

7.00 Transm. z Warsz. 8.15 Progr. 8.20 Wiad. miejsc. 8.25 Muz. oper. 9.10 Kącik dla kobiet. 12.00 Transm. z Warsz. 13.30 Muz. kam. 13.50 Skrz. posz. rodz. 14.00 Muz. kam. 14.10 Wiad. miejsc. 14.15 Kron. pom. 14.25 Przegl. prasy. 14.35 Kącik org. polit.: PPR. 14.45 Muz. rozrywk. 16.00 Transm. z Warsz. 17.30 Recit. śpiew. M. Przybylskiej-Gruszczyńskiej. 17.50 „Pomorze oskarża". 18.00 Aud. harc. 18.20 Felj. w opr. H. Romer-Ochenkowskiej. 18.35 Rec. wiolonczelowy A. Rezlera. 19.00 Konc. reklam. 19.15 Toruń na ant. bydg. 19.30 Transm. z Warsz. 21.00 Konc. życzeń. 21.30 Skrz. posz. rodz. 21.40 Transm. z Warsz. 22.00 Konc. symf. 23.00 Progr., zak. aud.

Smutny koniec dyktatora Włoch

Radio londyńskie ujawniło ciekawe szczegóły z ostatnich dni butnego dyktatora Włoch.

Upadek Mussoliniego zaliczyć można bez wątpienia do największych dramatów ostatniej wojny. Ubóstwiany długie lata przez cały naród włoski Duce, został przez tenże sam naród zepchnięty ze swego stanowiska, wyśmiany i zohydzony.

Z początkiem 1943 r. sytuacja we Włoszech była już bardzo naprężona, czego najlepszym dowodem był strajk, jaki na wiosnę tegoż roku wybuchł wśród robotników przemysłowych północnych Włoch. Wrzenie wewnętrzne było już dość daleko zaawansowane, kiedy 19-go lipca Mussolini spotkał się z Hitlerem w jednym z małych miasteczek prowincji Venezia.

Dramatyczne posiedzenie partii

Mussolini, jako wasal Hitlera, wysłuchał wówczas z całym spokojem oświadczenia swego „przyjaciela", że dla zbudowania skutecznej linii obronnej w północnych Włoszech, część kraju musi być oddana aliantom bez walki. Po tej rozmowie Duce powrócił do Rzymu, zwołując na dzień 24 lipca zebranie Wielkiej Rady Faszystowskiej. Jaki był przebieg tego historycznego posiedzenia?

Była godzina 5 po południu — 24 lipca 1943 r. Przywódcy partii faszystowskiej zebrali się w sali posiedzeń „Palazzo Venezia". Większość zdawała sobie dokładnie sprawę z tego, że Mussolini będzie chciał część odpowiedzialności za wykonanie zleceń Hitlera złożyć na barki Wielkiej Rady Faszystowskiej. Kilku wybitnych opozycjonistów, w tym zięć Mussoliniego hr. Ciano, b. min. sprawiedliwości i spraw zagranicznych Grandi oraz marsz de Bono postanowili po raz pierwszy otwarcie wypowiedzieć swoje veto.

Mussolini otwierając posiedzenie, wskazał na brak ducha bojowego w armii włoskiej, na co marsz. de Bono zabrał głos w obronie czci swoich żołnierzy. Wywiązała się burzliwa dyskusja, w czasie której Grandi odczytał rezolucję, domagającą się przekazania władzy w ręce Wielkiej Rady i wprowadzenia na nowo dawnej konstytucji.

Mussolini nie spodziewał się takiego postawienia sprawy i był sytuacją jaka wytworzyła się w sali obrad najwidoczniej zaskoczony. Prosił o zarządzenie przerwy w obradach i udał się na naradę z sekretarzem partii faszystowskiej Scorzą. Po pewnej chwili wrócił i rozpoczął przemówienie wybitnie obronne. Wskazał w nim na swoje 20-letnie przewodnictwo w partii faszystowskiej i powołał się na poparcie, jakiego doznaje ze strony rodziny królewskiej. Przemówienie Mussoliniego nie pozostało bez wrażenia i przywódcy opozycji zdawali się być przekonani o słuszności jego wywodów, zażądali jednak mimo to głosowania nad rezolucją Grandiego. Za Mussolinim ujęli się jego zwolennicy. Wszczęła się ogólna wrzawa, w czasie której przewodniczący sądu doraźnego odezwał się z wyraźną pogróżką pod adresem opozycji: „Zapłacicie za to własnymi głowami!".

Przystąpiono do głosowania. Padały głosy „za" i „przeciw". Scorza liczył oddawane głosy i w pewnym momencie podał Mussoliniemu skrawek papieru. Mussolini rzucił okiem i drżącym głosem odczytał: „Za rezolucją min. Grandi głosów 19, przeciw 7, 1 z obecnych wstrzymał się od głosowania".

Mussolini poniósł porażkę. Ale jeszcze był panem sytuacji. Miał w swoim ręku milicję i policję, którym mógł zlecić aresztowanie swoich wrogów. Był jednak za bardzo przejęty, aby cośkolwiek postanowić.

O wyniku głosowania powiadomiono króla, który następnego dnia po południu, tj. 25 lipca wezwał Musoliniego na audiencję. Duce tłumaczył się w obec króla, że głosowanie Wielkiej Rady nie było zgodne z postanowieniami konstytucji. Król nie słuchając końca tych wywodów, oświadczył skonsternowanemu Mussoliniemu, że odwołuje go ze stanowiska premiera. Tuż po wyjściu z pałacu królewskiego nastąpiło aresztowanie dyktatora. Nowy rząd włoski utworzył marsz. Badoglio i w kilka tygodni później w początkach września, nastąpiło podpisanie bezwarunkowej kapitulacji Włoch. Wypadki potoczyły się jednak już zbyt daleko, aby Włochom zaoszczędzone być mogły dalsze okropności wojny. Wojska niemieckie zajęły Rzym i alianci zmuszeni byli drogę na północ okupić żmudną i uciążliwą walką.

W przebraniu pod zwojem koców

Do 25 kwietnia Duce pozostawał w Mediolanie. Kiedy dowiedział się, że stacjonowane w Mediolanie oddziały niemieckie poddały się nacierającym oddziałom partyzantów, zbiegł. Wyjechał do Como w nadziei, że przez jezioro tej samej nazwy uda mu się przedostać do Szwajcarii. Kiedy przekonał się, że wykonanie tego planu jest niemożliwe, postanowił wymknąć się wraz z swoją kochanką — Klarą Petracci inną drogą. Przyłączył się do posuwającej się w stronę północy niemieckiej kolumny samochodowej, złożonej z 32 maszyn. Kolumna ta w drodze zatrzymana została przez partyzantów, przy czym Niemcy prosili, aby im było wolno wycofać się do Niemiec. Przywódca partyzantów był jednak niewzruszony i zarządził szczegółowe przeszukanie samochodów. Dotarła już do niego pogłoska, że Mussolini jest w drodze na północ. W Como nastąpiła dokładna rewizja, która nie dała jednak żadnych wyników. Naraz jeden z partyzantów zauważył u nóg szofera wojskowego podejrzany zwój koców wełnianych, pod którymi ukryty był człowiek w niemieckim mundurze. Partyzant spojrzał na twarz i zawołał: „Mamy go, przecież to Duce"...

Następnie znaleziono również panią Petracci. Zatrzymano ich w Como, a następnego dnia rano już partyzanci wydali na Mussoliniego wyrok śmierci. Zabrali go do samochodu. Na skraju miasteczka wóz zatrzymano. Partyzanci wezwali Mussoliniego i jego kochankę do opuszczenia auta, po czym jeden z partyzantów oddał do Mussoliniego pięć strzałów, a dalsze do Petracci. Ciała załadowano na samochód ciężarowy i odwieziono do Mediolanu, gdzie wystawione były na widok publiczny na „Piazza Loretto".

Wzburzona ludność rzuciła się na trupy, znęcając się nad zwłokami za nieszczęście, jakie Mussolini ściągnął na naród włoski. Wzniesiono prymitywną szubienicę, na której zawieszono ciała za nogi. Jedna z kobiet oddała do Mussoliniego 5 strzałów, wołając przepełnionym nienawiścią głosem: „To za moich pięciu synów!".

Później zwłoki zdjęto z szubienicy i pochowano na miejscowym cmentarzu. Na grobie nie umieszczono żadnej tablicy, w obawie aby wzburzona ludność nie mściła się w dalszym ciągu na zwłokach.

Tak więc zginął dyktator Włoch, Benito Mussolini, wygnany przez własnych zwolenników, znienawidzony przez naród, którym rządził dwadzieścia długich lat i który wtrącił w największe nieszczęście, jakim zawsze była i będzie wojna.

(F. A.)

HANDLOWE

Parę mocnych koni kupi Instytut Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy, Al. Ossolińskich 6/1, inż. Mackiewicz. [796

Cukiernia z pracownią do odstąpienia. Wiadom.: Bydgoszcz, Śniadeckich 46/4. [810

Silniki prądu stałego mocy 0,5 do 3 KW, 220 lub 440 V sprzeda Fabryka Artykułów Elektrotechnicznych Inż. St. Ciszewski, Bydgoszcz, Sobieskiego 1. [809

Poszukuję lokalu handlowego — Bydgoszcz, okolica Dworcowa, Al. 1 Maja, Śniadeckich, Mostowa. — Oferty pod „27" IKP. [807

Kupię ceraty dermatoid. Wytwórnia Artykułów Podróżnych, Wytwórnia Zygmunt Karon, Łódź, Piotrkowska 115, tel. 173-50. [500r

Maszyny biurowe. Kupno—Sprzedaż. Kochanowicz S-ka, Poznań, Pl. Wolności 13 (obok 3 Maja). [668r

„Rybak" — sieci morskie jeziorowe, sznury, haczyki, bawełna rybacka, buty gumowe, lornetki, żagle Gdynia, Świętojańska 47 [281r

Maszyny do szycia dobre gwarantowane poleca Skład Maszyn, Bydgoszcz, Pomorska 41, wejście z ul. Śniadeckich. [736

Torebki damskie, walizki, pantofle domowe, damskie, męskie, dziecinne. Zygmunt Karoń, Łódź, Piotrkowska 115, tel. 173-50, prowincja za zaliczeniem. [623r

Pracownia toreb damskich i galanterii rymarskich oraz sprzedaż dodatków — R Gajda, Łódź, Piotrkowska 31. [594r

Futra damskie, męskie, lisy, skórki różne: wyprawione i nie wyprawione, materiały włókiennicze, galanterię skórzana kupujemy—sprzedajemy, Gdynia, Świętojańska 36. [573r

Krojczy rutynowany, doskonale obeznany z nowoczesną techniką kroju garderoby męsko-damskiej potrzebny od zaraz lub później. — Zgłoszenia z życiorysem, odpisem świadectw, fotografią, z podaniem warunków uprasza się złożyć ofertę pod „813" IKP w Bydgoszczy. [813

POSZUKIWANIA

Wolanin Zbigniew, Bydgoszcz, ul. Chwytowo 13/1 poszukuje braci Mieczysława i Jerzego Wolaninów oraz wujów Stanisława, Zdzisława i Mariana Wodyńskich. [748

UNIEWAŻNIENIA

Unieważniam wszelkie dokumenty oraz książeczkę wojskową, zaginione na linii kolejowej Piła—Bydgoszcz—Inowrocław na nazwisko Ignacy Lewandowski. Uczciwego znalazcę prosi o zwrot na nr poczty polowej 84.291, lub Lewandowska Czesława, Łojewo, poczta Inowrocław. [681r

Unieważniam dokumenty zgubione w Szczecinie na nazwisko: Szajkowski Bolesław. Łaskawy znalazca proszony jest za nagrodą o zgłoszenie się: Szczecin, ul. Wilsona (Nemitzerstr.) 15 m. 8. [642r

RÓŻNE

GUMA.

Pierwszorzędna, zupełnie samodzielna siła z kilkunastoletnią praktyką w kraju i zagranicą, poprowadzi lub podejmie się budowy nowoczesnej fabryki przewodników i kabli gumowych, względnie fabryki wyrobów gumowych i Tiokolowych. Zgłoszenia do IKP—Bydg. pod „SPEC". [812

Potrzebna uczciwa czysta pomocnica domowa z gotowaniem: Bydgoszcz, Dworcowa 88/5. Zgłoszenia od godz. 17-tej. [803

W pierwsze święto godz. 10-ta od Wiatrakowej do Fary zgubiono dziecięcy kalosz. Zwrot wynagrodzę. Wiadomość: IKP—Bydg. [680r

Nadmłynarz, wybitny fachowiec możliwie samotny, natychmiast potrzebny. Oferty: IKP—Gdynia pod „111". [679r

Techników warsztatowych i konstruktorów poszukuje Fabryka Artykułów Elektrotechnicznych Inż. Stefan Ciszewski, Bydgoszcz, Sobieskiego 1. [808

Były więzień obozu Gusen i Mathausen Maksymilian Knitter prosi wszystkich towarzyszy niedoli o podanie opinii o jego zachowaniu w obozach do Sądu w Bydgoszczy. Maksymilian Knitter. [866

Posiadam sklep przy ul. Dworcowej. Poszukuję wspólnika, lub odstąpię. Wiadomość: Bydg., Kanałowa 8/12 (Okole). [800

Chemikalia wszelkiego rodzaju — barwniki, artykuły malarskie, mydlarskie, garbarskie. Zakupuje stale firma „Technochemia". Łódź, Narutowicza 16, tel. 133-50 [532r

REDAKCJA ADMINISTRACJA Bydgoszcz, ulica Jagiellońska 17. Za niedostarczenie pisma spowodowanego wyższą siłą nie odpowiadamy. Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada.

ODDZIAŁY WARSZAWA, Zulińskiego 3; ŁÓDŹ, Piotrkowska 66, — tel. 153-44; POZNAŃ, Działyńskich tel. 41-57; GDYNIA-GDAŃSK w Gdyni, Abrahama 49 — tel. 270-82; KRAKÓW, Sławkowska 14, KATOWICE, Dworcowa 9 — tel. 336-61; SZCZECIN, Pionierów 16 — tel. 84-84; BYDGOSZCZ Jagiellońska 24 (Pod Arkadami) — tel. 24-29 Pododdziały w większych miastach Polski

OGŁOSZENIA Drobne po [illegible] zł za słowo [illegible] poszukiwania pracy po 3 zł za słowo. Minimalna opłata za 10 słów. Ogłoszenia milimetrowe: Przed tekstem 30 zł w tekście 2[illegible] o tekstem 10 zł, nekrologi [illegible] zł Przetargi ogłoszenia urzędowe [illegible] zł. Tabelaryczne bilanse 15 zł za 1 mm Niedziele i święta 50% drożej.

Druklem Zakł. Graf. Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 37

E-08281